

Litteraturoversigter

Bog anmeldelse

Athol Fitzgibbons: *Keynes's Vision - a New Political Economy*. Oxford: Clarendon Press, 1988.

I den strøm af Keynes-litteratur, der er udkommet i kølvandet på dels 100 års dagen i 1983 og 50 året for udgivelsen af *General Theory* i 1986, kan det være svært at orientere sig. De fleste af udgivelserne er baseret på indlæg ved konferencer afholdt i anledning af disse mærkedage og indeholder derfor meget blandet gods. Fitzgibbons bog skiller sig ud, ved at give en samlet præsentation af Keynes' bidrag indenfor økonomi, politik og filosofi. Hans hypotese er, at der kan ekstraheres en sammenhæng, der løber fra Keynes' tidligere værker helt overvejende skrevet før 1. verdenskrig om politik og filosofi til hans økonomiske bøger kulminerende med *General Theory* i 1936.

Vi får en grundig gennemgang af *Treatise on Probability*. Fitzgibbons tillægger Keynes det synspunkt, at sandsynlighedsbegrebet skal bruges kreativt. Herved placerer Keynes sig metodologisk imellem »Laplace-sandsynlighedsregning«, der kan reduceres til matematisk sikkerhed, og »Hume-skeptisme«, at vi overhovedet intet ved. Med dette udgangspunkt opstilles en subjektiv/rationel etik, der skal forstås i modsætning til objektiv nyttemaksimerende utilitarisme. Etik er for Keynes handlingers indhold fremfor dens konsekvenser og knytter sig derfor til motiverne for handlingen. Keynes er stærkt inspireret af Moores *Principia Ethica* fra 1903, men trækker i højere grad på intuition, kvalitative sandsynligheder, og naturretsfilosofi. Keynes er ikke den pragmatiske utilitarist, man ofte gør ham til.

Økonomisk teori kan ikke ses uafhængigt af etiske idealer. Fitzgibbons fremhæver netop Keynes' holdning til økonomisk teori som værende et redskab til at fremme hans filosofisk/politiske mål. Økonomi bliver således en moralsk videnskab og et middel til at fremme realiseringen af en politisk vi-

sion. I den forstand er Keynes pragmatiker.

Keynes vision er, at gennem økonomisk velstand kan befolkningen frigøre sig fra materialismens åg, derfor er det så vigtigt at sikre høj vækst gennem fuld beskæftigelse og store investeringer. *General Theory* skal således læses som en metode til at fremme den økonomiske vækst i en turbulent periode, hvor investorerne »simply do not know«.

Men Keynes er tilsyneladende ganske naiv i sin opfattelse af, hvorledes det politiske styre bør udformes. Med udgangspunkt i Platon og Burke argumenterer Keynes for et elitært styre formentlig bestående af et multiplum af ham selv. Personer der er hævet op over materialistisk smålighed, og som er parat til at tjene samfundet for helhedens skyld. Interesses modsætninger bunder i snæversyn. Kapitalismen skal styres i overgangsperioden, indtil kapitalen er så rigelig, at kapital simpelthen bliver et frit gode!

Fitzgibbons fortjeneste er at samle Keynes' flagrende ideer til et hele, der rækker udover den mere snævre økonomiske diskussion. Vi får et sammenhængende billede af en samfundstænk, der har en stærk intuitiv forståelse af, hvorledes en kapitalistisk økonomi fungerer, og hvorledes den bør analyseres og beskrives. Men samtidig får vi et billede af en naiv politisk tænk. Fitzgibbons gør intet forsøg på at undskylde Keynes på dette punkt, men efterlader læseren med et indtryk af en velmenende åndsaristokrat, der gerne vil mildne luften for de klippede får, blot det sker på det bestående samfunds præmisser og for alt i verden ikke for hurtigt.

Hvis man interesserer sig for Keynes »Vision« er denne bog en enestående indføring, der kan læses af enhver, som har taget filosofikum og som interesserer sig for andet end generelle ligevægtsmodeller. På mange måder en lige så inspirerende bog som Leijonhufvuds, der udkom for 20 år siden.

Jesper Jespersen
Institut for Finansiering,
Handelshøjskolen i København